

Вплив трудової міграції на стан функціонування ринку праці України

О. ПАЗЮК,
кандидат економічних наук
Т. БІДЕНКО,
НДІ праці і зайнятості населення
Міністерства соціальної політики і НАН України

У статті розглянуто типи, види та мотивація трудової міграції населення та її вплив на стан функціонування ринку праці України і регіонів.

В статье рассмотрены типы, виды и мотивация трудовой миграции населения и ее влияние на состояние функционирования рынка труда Украины и регионов.

The article deals with discusses the types, kinds and motivation of labor migration and its impact on the functioning of the labor market of Ukraine and regions.

Ключові слова: міграція, міжрегіональна міграція, зовнішня міграція, трудова міграція, сальдо міграції, напрямки міграції, імміграція, іммігранти, зайнятість населення, безробіття.

Трудова міграція, як один із наслідків переходу до ринкової економіки, набула в Україні загрозливого масштабу. Недостатня кількість робочих місць із прийнятною заробітною платою і низький рівень соціальних гарантій призвели до того, що певні категорії наших співгромадян виїхали, шукають місця докладання праці за кордоном чи в інших регіонах нашої держави.

До основних міграційних потоків, які впливають на формування ринків праці України і регіонів, відносяться:

- маятникова трудова міграція. Як правило, в ній беруть участь жителі приміських територій, що входять в агломерацію і здійснюють щоденні трудові маятникові міграції;
- міжрегіональна міграція відображає рух населення з одного регіону в інший у межах України. При цьому територіальний рух людських ресурсів може відбуватися у формі як трудової міграції (без зміни постійного місця проживання), так і безповоротної міграції (на постійне місце проживання);
- міграція робочої сили за межі країни (зовнішня міграція). Зовнішні мігранти можуть переїжджати як на постійне місце проживання, так і з метою

здійснення тимчасової трудової діяльності (іноземна робоча сила)¹.

Названі вище потоки мігрантів є вагомим чинником структури пропозиції робочої сили в регіонах та Україні в цілому.

Природно, що ринок праці дає можливість шукати роботу там, де за неї більше платять. Якщо, наприклад, українському висококваліфікованому фахівцю не вистачає грошей, які він заробляє в Україні, то він вимушений виїжджати на роботу в зарубіжжя або в інші регіони країни. Це зумовлюватиме його потребу в одержанні відповідного статусу і захисту як в межах України, так і поза її кордонами. В країнах Західної Європи ці процеси легалізовані: словаки, чехи або поляки працевлаштовуються в інших країнах легально і, працюючи в Австрії, Німеччині, Франції або Великобританії, мають правовий і соціальний захист.

Визначити вплив міграції на збалансованість регіональних ринків праці можна в чотири етапи.

Перший етап – оцінка міграційної ситуації в регіонах і визначення основних джерел формування пропозиції робочої сили, у тому числі за рахунок мігрантів.

Другий етап – оцінка стану регіональних ринків праці і визначення впливу міграції на їх функціонування. Результатом другого етапу має стати типологізація регіонів за ознакою міри збалансованості попи-

¹Топилин А. Парфенцева О. Об оценке влияния миграции на рынки труда // Экономист. – 2010. – №3.

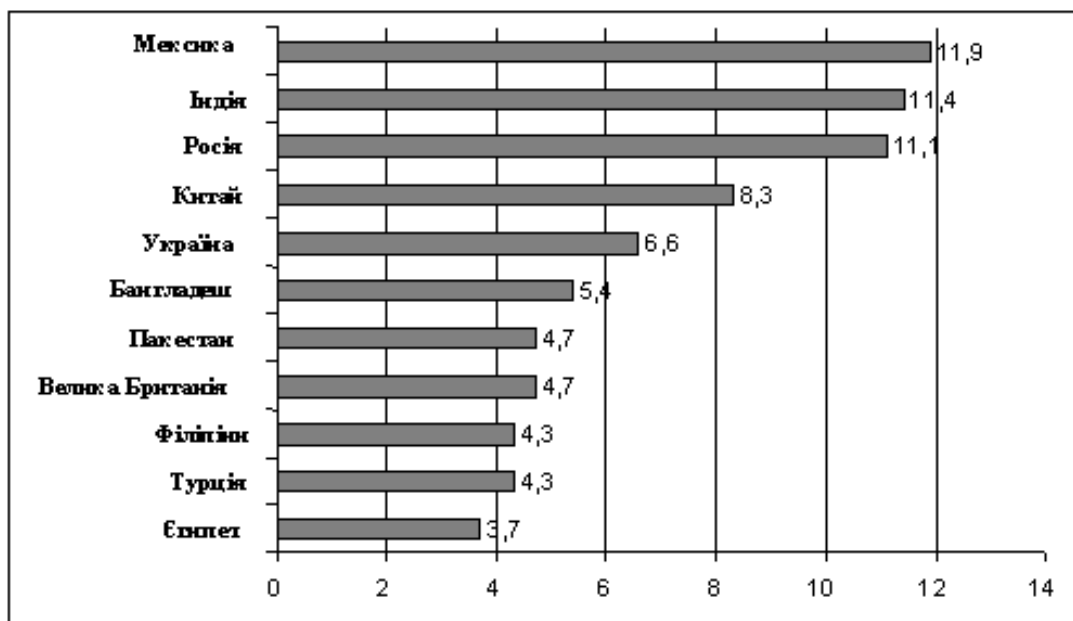

Рис. 1. Країни з найбільшою кількістю емігрантів за 2010 рік, млн. осіб
Джерело: інформація Світового банку

ту і пропозиції на ринку праці і виявлення територій позитивного і негативного впливу міграції на обсяги пропозиції робочої сили.

Третій етап – визначення очікуваних масштабів пропозиції робочої сили за рахунок як внутрішньої, так і зовнішньої міграції, за допомогою методів прогнозування.

Четвертий етап – визначення і уточнення основних шляхів досягнення збалансованості попиту і пропозиції на регіональних ринках праці на основі зіставлення результатів за попередні етапи¹.

Згідно даних, опублікованих у доповіді Світового Банку «Міграція і грошові перекази – цифри і факти 2011 рік» Україна посідає 5 місце у світі серед країн з найбільшою кількістю емігрантів (див. рис. 1). За даними доповіді у 2010 р. за кордоном знаходилися близько 6,6 млн. українців, які виїхали у різні роки (це майже 15% населення країни). Українські емігранти за кордоном в основному працюють у сфері будівництва, сільського господарства, побутових послуг і в галузі медицини. За кількістю емігрантів попереду лише Мексика (11,9 млн. осіб), Індія (11,4 млн.), Росія (11,1 млн.) та Китай (8,3 млн.)².

Міграція населення спричинила цілу низку негативних суспільних явищ, що відбилося на соціальному статусі держави. Ускладнилося функціонування

такого соціального інституту як сім'я. В умовах, коли її члени «розкидані» по різних країнах, різних регіонах нашої країни, сім'ї складніше зберігати своє значення для суспільного життя.

Через міграцію зменшується чисельність населення країни в цілому і в окремих регіонах, оскільки значна частина мігрантів – це молоді жінки дітородного віку, які найближчим часом не збираються повертатися додому. Зберігається несприятливе співвідношення між чисельністю працездатного і непрацездатного населення. Зокрема, частка непрацездатного населення у 2009 р. становила 36,7%, а у 2010 р. – 36,3%. Нині з 45,7 млн. населення 13,721 млн. – пенсіонери. Якщо ж додати до останніх ще кількість дітей, то виходить, що чверть населення необхідно виплачувати пенсії і забезпечити соціальні гарантії.

До негативних наслідків трудової міграції слід віднести те, що батьки, які перебувають за кордоном, не спроможні контролювати і виховувати своїх дітей. А оскільки батьківський вплив у процесі виховання практично незамінний, то діти у таких «розірваних родин» найчастіше полишені самі на себе.

Інший негативний аспект – втрата кваліфікованих кадрів, що веде до уповільнення темпів науково-технічного прогресу. За даними уповноваженої Верховної Ради України з прав людини Ніни

² Доповідь Світового Банку «Міграція і грошові перекази: цифри і факти 2011 року». – Режим доступу: <http://web.worldbank.org>.

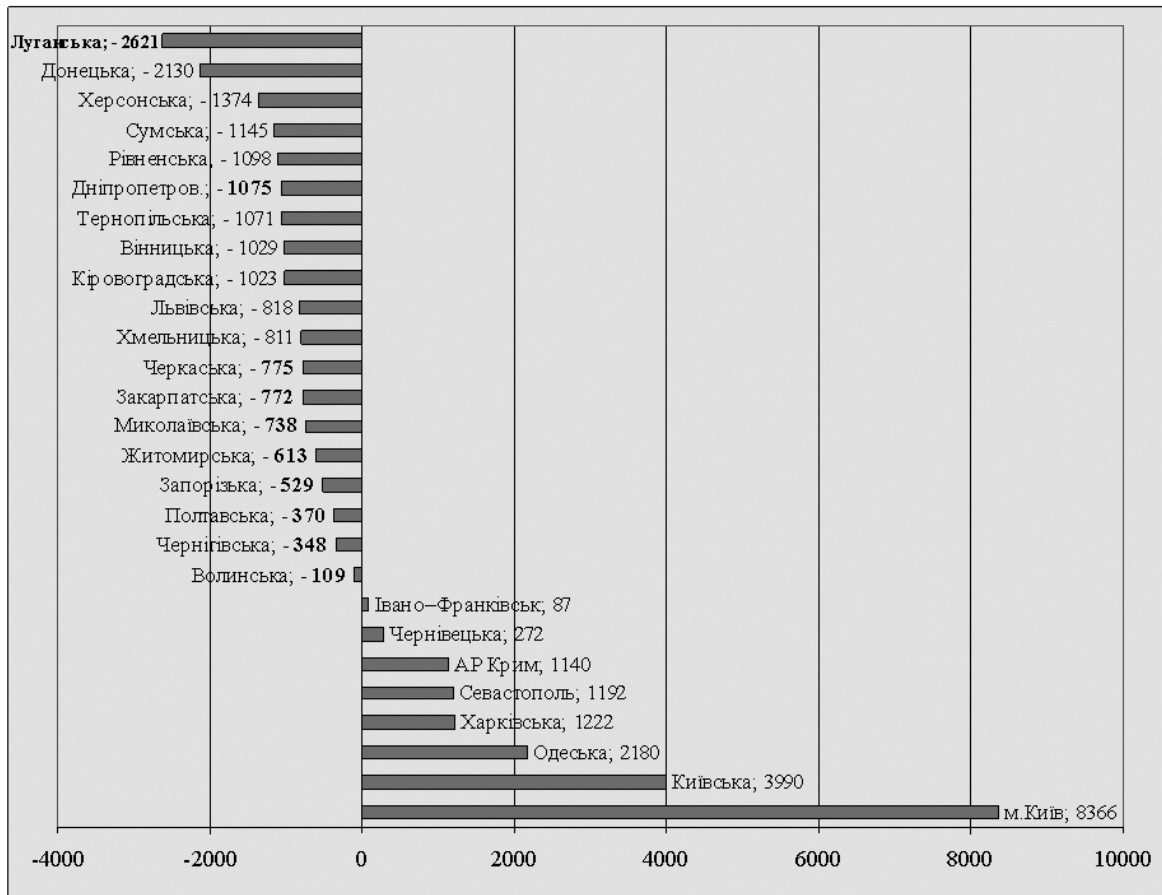

Рис. 2. Зміна чисельності населення за регіонами України у 2010 р. за рахунок внутрішньої міграції, осіб

Карпачової, до 30% українських учених працюють в інтересах науки і економіки зарубіжних країн. На її думку, Україна перетворилася на постачальницю дешевої кваліфікованої робочої сили для зарубіжжя. Вона зазначає, що внаслідок еміграції загальна кількість населення України щорічно скорочується в середньому на 90 тис. осіб із числа активних, ініціативних і освічених громадян³.

Негативними виявами трудової міграції також є: поширення випадків зловживань та ошукувань громадян приватними агентствами з працевлаштування; виникнення політичних та економічних претензій до нашої країни у зв'язку зі збільшенням нелегальної трудової еміграції українців; залучення наших громадян за кордоном до низькокваліфікованих, важких робіт зі шкідливими умовами праці, наявність випадків їх дискримінації та експлуатації з боку місцевих роботодавців.

До позитивних результатів трудової міграції відносять такі аспекти: сприяння інтеграції

України та її регіонів до міжнародного ринку праці через міждержавний обмін робочою силою; послаблення тиску безробіття на регіональних ринках праці та зниження соціальної напруги; створення спільних підприємств з іноземними засновниками та розгортання малої підприємницької діяльності після повернення мігрантів із зарубіжжя⁴.

Позитивними ознаками трудової міграції також можна вважати економічні фактори, зокрема, додаткові валютні надходження в економіку України. За неофіційними даними, щомісяця кожен заробітчанин передає своїй сім'ї в середньому \$100.

У 2010 році до України надійшло \$5,3 млрд. Більше всього коштів надійшло з Росії – \$1,25 млрд¹.

Аналіз трудової міграції дозволяє зробити такі висновки:

- у країні простежується майже подвійне зниження соціальної напруги на регіональних ринках праці;

³ Виступ Уповноваженого з прав людини Н. І. Карпачової у Верховній Раді України // Не з'ясується. – 2003. – № 5. – С. 5.

⁴ Машинка Ю.В. Територіальна організація регулювання трудовіграційних процесів в умовах лібералізації трудових відносин // Регіональна економіка. – 2009. – №2.

➤ забезпечується економія значних державних коштів і коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

➤ зменшуються обсяги зареєстрованого та прихованого безробіття;

➤ відбувається адаптація наших співвітчизників до умов ринкової економіки тощо.

Дослідження різних аспектів трудової міграції багатьма організаціями дають підстави для таких висновків:

➤ Трудова міграція – закономірне явище для країн на перехідному етапі розвитку, викликане низьким рівнем доходів значної частини населення.

➤ Міграція є вимушеним кроком у пошуках роботи та вищого заробітку. Стан національного і регіонального ринків не дозволяє поки працевлаштуватися більшості незайнятих громадян на підходящу роботу з належною оплатою праці, тому чимало з них обирають зміну місця роботи в межах держави або поза нею.

➤ Трудова міграція породжує проблеми, які загрожують безпеці мігрантів й України загалом, зокрема виникають такі явища, як торгівля людьми, значні морально-психологічні втрати, розлади здоров'я заробітчани, депресії, страх депортації, розпад сім'ї тощо. Поширюється «соціальне сирітство», бездоглядність дітей.

Державна служба зайнятості проводить цілеспрямовану роботу з максимального використання наявних робочих місць для працевлаштування шукачів роботи, підвищення їхньої конкурентоспроможності на вітчизняному ринку праці, сприяння розвитку малого і середнього бізнесу, задіяння всіх можливостей для реалізації трудового потенціалу у своїй країні.

Альтернативою нелегальній праці за кордоном можна вважати «заміщення» зовнішньої трудової міграції на внутрішню. З цією метою необхідно використовувати базу даних щодо вакантних і вільних робочих місць у різних регіонах України, що дозволить особам, які шукають роботу, знаходити вільні робочі місця в інших регіонах, іноді навіть з наданням житла. Цьому сприяє і широке застосування центрами зайнятості сучасних інформаційних технологій.

Станом на кінець 2010 р. відстежена зміна чисельності населення за регіонами України за рахунок міжрегіональної міграції (див. рис. 2).

Наведені дані дозволяють стверджувати, що у більшості регіонів сальдо міграції населення мало

від'ємне значення (найбільше у Луганській області – 2621 особи).

Позитивне сальдо міграції в межах України у 2010 р. спостерігалось у 8 регіонах. У 2010 р. положення явного «центру тяжіння» вітчизняних мігрантів зберігав столичний регіон, що забезпечувало подальше зростання позитивного міграційного сальдо м. Києва і Київської області.

Додатне сальдо міграції у міжрегіональному обміні населення відстежувалось у Харківській, Одеській, Івано-Франківській і Чернівецькій областях, що значною мірою зумовлено виконанням цими областями освітніх функцій. У АР Крим функціонування і модернізація туристичного і рекреаційного потенціалу сприяє додатному сальдо цього регіону. У інших регіонах (Вінницька, Кіровоградська, Львівська, Хмельницька області) від'ємне сальдо внутрішньої міграції поглиблювалось за рахунок процесів вибуття молоді на навчання і пошуку відповідних робочих місць за межами цих регіонів.

Найбільші втрати населення через міжрегіональний міграційний процес мають Луганська, Донецька, Херсонська, Сумська, Рівненська, Дніпропетровська, Тернопільська області, що обумовлюється, переважно, прискореними тенденціями формування протилежних потоків міграції населення цих областей – зростання вибуття і скорочення прибуття.

Інтенсивність участі населення у міжміському обміні була вищою для слабоурбанізованих регіонів. Проте посилення зв'язків «місто-місто» було характерним для Києва, а також Київської, Чернігівської, Сумської, Львівської, Хмельницької і Волинської областей, що обумовлено як збільшенням переїздів між сусідніми областями (західного регіону), так і розширенням зони міграційних переміщень городян, зростанням їх прибуття до столиці. Для східного регіону залишатимуться характерними міцні зв'язки «село-місто» у міжрегіональному вимірі. Саме посилення ролі віддалених і послаблення значення близьких територій призводить до збільшення середньої відстані переміщень.

Проблеми безробіття та формування ефективної зайнятості населення регіонів залишаються актуальними в умовах сучасних соціально-економічних і політико-управлінських перетворень. В основному увага акцентується на неоднозначності цього явища для становлення стабільного українського суспільства, виділяються соціальні, політичні та економічні наслідки.

⁸ Докладна інформація щодо інших параметрів міститься у Звіті про науково-дослідну роботу «Обов'язкові професійні пенсійні системи як одна з накопичувальних складових системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування України» НДІ праці і зайнятості населення. – 2009. – УДК 330.59:3193. – N держреєстрації 010911000641.

Таблиця 1

Можлива зміна чисельності та рівня безробіття за відсутності трудової внутрішньої міграції населення за регіонами України у 2010 р.

Регіон	Фактичні показники				Розрахункові показники		
	Чисельність економ.-активного населення, тис. осіб	Загальна чисельність безробітних, тис. осіб	Рівень загального безробіття, %	Сальдо трудової внутрішньої міграції, осіб	Можлива загальна чисельність безробітних, тис. осіб	Можливий рівень загального безробіття, %	Різниця між факт. і можливим рівнем безробіття, %
Україна	22051,6	1785,6	8,1	-	1785,6	8,1	-
АР Крим	964,7	60,2	6,2	1140	60,2	6,240	-
Вінницька	771,2	76,9	10,0	-1029	77,929	10,105	0,105
Волинська	474,1	40,5	8,5	-109	40,609	8,565	0,065
Дніпропетровська	1659,6	117,7	7,1	-1075	118,775	7,157	0,057
Донецька	2166,6	182,9	8,4	-2130	185,03	8,540	0,140
Житомирська	621,1	60,8	9,8	-613	61,413	9,888	0,088
Закарпатська	582,2	50,4	8,7	-772	51,172	8,789	0,089
Запорізька	892,6	66,9	7,5	-529	67,429	7,554	0,054
Івано-Франківська	577,8	47,5	8,2	87	47,5	8,221	-
Київська	817,6	59,7	7,3	3990	59,7	7,302	-
Кіровоградська	473,5	42,3	8,9	-1023	43,323	9,150	0,250
Луганська	1094,1	78,7	7,2	-2621	81,321	7,433	0,233
Львівська	1190	93,3	7,8	-818	94,118	7,909	0,109
Миколаївська	586,1	49,4	8,4	-738	50,138	8,555	0,155
Одеська	1112,5	68	6,1	2180	68	6,112	-
Полтавська	714	69,2	9,7	-370	69,57	9,744	-
Рівненська	532	60,8	11,4	-1098	61,898	11,635	0,235
Сумська	556,2	59,2	10,6	-1145	60,345	10,850	0,250
Тернопільська	482,1	50,8	10,5	-1071	51,871	10,759	0,259
Харківська	1365,2	97,9	7,2	1222	97,9	7,171	-
Херсонська	534,9	46,1	8,6	-1374	47,474	8,875	0,275
Хмельницька	635,5	54,9	8,6	-811	55,711	8,766	0,166
Черкаська	627,3	62,4	9,9	-775	63,175	10,071	0,171
Чернівецька	418	35,6	8,5	272	35,6	8,517	-
Чернігівська	536,2	56,1	10,5	-348	56,448	10,527	0,0274
м.Київ	1473,7	85,9	5,8	8366	85,9	5,829	-
м.Севастополь	192,8	11,5	6,0	1192	11,5	5,965	-

Джерело: Дані Держкомстату України 2010 р. і розрахункові дані

Розвиток внутрішніх трудових міграцій має значний вплив на функціонування українського суспільства. Незважаючи на багатоаспектність трудової міграції, деякі сторони цієї проблеми все ще залишаються невисвітленими. Однією з таких проблем є кількісна оцінка впливу трудової міграції на ринок праці України.

Внутрішня трудова міграція складається із двох її різновидів – міжрегіональної і внутрішньорегіональної (маятникова трудова міграція не враховується у зв'язку з тим, що вказані мігранти не змінюють місця свого проживання).

Внутрішні трудові міграції впливають на розвиток регіональних ринків праці України. При розгляді цього впливу можна припустити, що трудові мігранти за умови неможливості працевлаштування в межах своєї території поповнили б лави безробітних на місці проживання, отже, здійснювали б додаткове навантаження на ринок праці свого регіону. Окрім зниження пропозиції робочої сили в регіоні проживання, наявність трудових міграцій чинить й інші види впливу на вітчизняний ринок праці. Частина колишніх мігрантів, що мають необхідні для життєдіяльності заощадження, стають неактивними, інші особи за рахунок своїх заробітків відкривають власну справу, створюючи нові робочі місця як для себе, так і для найманих працівників.

Визначити вплив внутрішніх трудових міграцій на розвиток ринку праці⁵ можна порівнюючи його фактичні показники з можливими, які були б зафіксовані за умови відсутності трудових міграцій (див. табл. 1).

Державна статистика надає інформацію щодо наступних показників, зокрема: чисельність економічно-активного населення, загальна чисельність безробітних, рівень загального безробіття, сальдо трудової внутрішньої міграції.

Джерелом первинних даних виступає обстеження з питань економічної активності населення, яке проводиться Держкомстатом України. У 2010 р. згідно з даними обстеження, чисельність економічно активного населення становила 22,051 млн. осіб, чисельність безробітних за відповідний період склала б 1,785 млн. осіб, рівень безробіття за методологією МОП – 8,1%. Оскільки рівень інформаційного забезпечення аналізу трудових міграцій залишає бажати кращого, для розрахунку впливу цього процесу на розвиток ринку праці можна використати лише оціночні показники.

Виходячи із припущення, що трудові мігранти майже на 100 відсотків потенційні безробітні, можна передбачити, що можлива загальна чисельність без-

робітних буде дорівнювати сумі фактичної чисельності безробітних і сальдо внутрішньої трудової міграції, звісно додаючи тільки модуль від'ємного сальдо міграції до фактичної чисельності безробітних. Додатне сальдо не приймається до уваги, оскільки наявність додатного сальдо свідчить, що в умовах відсутності трудової міграції тиск потенційних мігрантів – змінював би загальної чисельності безробітних в регіоні.

Для розрахунку рівня безробіття можливу (за відсутності внутрішньої трудової міграції) загальну чисельність безробітних було віднесено до економічно активного населення. Розрахований таким чином рівень безробіття за методологією МОП відрізнявся від фактичного лише по Україні загалом, але в регіонах одержані суттєві відмінності.

Найбільше рівень безробіття за відсутності внутрішньої трудової міграції збільшився би у 12 регіонах України від 0,105% до 0,275%: зокрема, у Вінницькій, Львівській, Донецькій, Миколаївській, Хмельницькій, Черкаській, Луганській, Рівненській, Кіровоградській, Сумській, Тернопільській та Херсонській областях.

Підвищився би рівень безробіття (в межах від 0,027% до 0,089%) у Чернігівській, Запорізькій, Дніпропетровській, Волинській, Житомирській та Закарпатській областях.

Аналіз усіх типів трудових міграцій населення дозволяє стверджувати, що на ринку праці України суттєво погіршується стан і міра використання трудових ресурсів потенціалу.

У деяких регіонах України все ще спостерігається скорочення чисельності економічно активного населення, зокрема зайнятого населення. У зв'язку з цим в Україні розробляються як разові, так і довгострокові програми щодо залучення тимчасових (на певний строк) і постійних мігрантів, яким може надаватися громадянство. Для реалізації таких програм формуються угоди між Україною і країнами походження іммігрантів (у першу чергу СНД).

Згідно з такою політикою Кабінет Міністрів України розробив відповідну квоту імміграції на 2011 рік (див. табл. 2).

У 2011 році буде надано можливість одержати дозвіл на проживання в Україні 7595 особам. Особливі права на проживання в країні можуть мати іноземні інвестори, які вкладатимуть свої кошти в економіку України.

На практиці Україна одержує від імміграції наступні позитивні наслідки:

- У демографічній сфері імміграція частково компенсує явні скорочення й старіння населення.

⁵ Міграційні процеси в Україні: сучасний стан і перспективи. / За ред. О. В. Позняка. – Умань, 2007. – 276 с.

Таблиця 2

Квота імміграції на 2011 рік, осіб

Регіон	Категорії іммігрантів (згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про імміграцію»)						Разом
	дітячі науки та культури	іншеменні інвестори в економіку	повнорідні родичі громадян України	колишні громадяни України	родичі іммігранта	особи, які проживали протягом 3 років в Україні	
Україна	45	без обмеження	2598	256	3074	1622	7595
АР Крим	10	- " -	200	5	200	14	429
Вінницька		- " -	25	5	100	34	164
Волинська		- " -	10	10	15	7	42
Дніпропетровська		- " -	150	10	250	25	435
Донецька		- " -	250	50	300	9	609
Житомирська		- " -	50	20	100	1	171
Закарпатська		- " -	30	5	65	1	101
Запорізька	10	- " -	100	5	100	5	220
Івано-Франківська		- " -	45	5	50		100
Київська		- " -	70	3	130	3	206
Кіровоградська		без обмеження	60	5	35	8	108
Луганська		- " -	200	10	200	5	415
Львівська		- " -	100	10	100	8	218
Миколаївська		- " -	60	5	90		155
Одеська		- " -	200	10	250	202	662
Полтавська		- " -	150	10	80	54	294
Рівненська		- " -	16	5	21	9	51
Сумська		- " -	10	2	25		37
Тернопільська		- " -	15	10	20	49	94
Харківська		- " -	250	10	200	191	651
Херсонська		- " -	80	10	80		170
Хмельницька		- " -	72	9	28	24	133
Черкаська		- " -	40	5	50	13	108
Чернівецька		- " -	50	20	60	16	146
Чернігівська		- " -	15	2	25	1	43
м Київ	25	- " -	300	10	400	943	1678
м Севастополь		- " -	50	5	100		155

Підстава: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 березня 2011 р. N 174-р

➤ В економічній частково задовольняє попит на таку робочу силу, що залучається для виконання робіт із низькою оплатою й у важких умовах. Іммігранти можуть заповнювати непрестижні сектори ринку праці, зокрема послуги в комунальній сфері, будівництво, роздрібна торгівля тощо.

➤ У гуманітарній сфері імміграція передбачає знайомство й взаємозв'язок із культурою інших національностей, надання притулку особам, які переслідуються на своїй батьківщині.

Разом із тим імміграції притаманні ризики й небезпека:

➤ В економічних відносинах – головна загроза неконтрольований і зростаючий вплив на ринок праці. Роботодавці створюють штучний дефіцит кадрів шляхом встановлення низьких ставок оплати праці: «свої» не йдуть, а «приїжджі» згодні на будь-які умови.

➤ Зростання ворожості – на взаємини іммігрантів з корінним населенням неоднозначно впливають властиві тим і іншим етностереотипи та етнофобії.

➤ Загострення конфліктів і криміногенність. Конфлікти розвертаються між іммігрантами і місцевими кримінальними групами.

➤ Менш гостро протікають конфлікти між самими іммігрантами. Проте саме цей напрямок створює масштабний конфліктогенний простір у більшості регіонів.

➤ Самосегрегація іммігрантів. Конфліктогенність із корінним суспільством, реальна дискримінація (економічна, соціальна, етнічна) трудящих-іммігрантів спонукає їх виробляти свої норми соціальної самоорганізації.

➤ Зовнішня трудова імміграція неминуче буде супроводжуватися ризиками виникнення напруженості й потенційних конфліктів у різних сферах громадського життя.

З огляду на актуальність і складність проблеми, назріла необхідність розробки й реалізації концепції державної міграційної політики, з чітко визначеними механізмами регулювання кількісного і якісного складу трудящих-іммігрантів. При цьому має зростати регулююча роль держави. В ієшому випадку в суспільстві наростатиме невизначеність, поширюватиметься ідеологія конфлікту й грубої сили.

Міжнародна практика свідчить, що головним критерієм визначення чисельності іноземної робочої сили має бути її відповідність господарським потребам країни.

Формуючи засади і принципи регулювання трудової імміграції, можна використовувати досвід низки розвинених країн, зокрема:

➤ Канади, Австралії – відбір іммігрантів за їхньою здатністю інтегруватися в довгостроковій перспективі на ринку праці й надання тим, хто пройшов необхідну атестацію для в'їзду в країну, свободи вибору і зміни робочого місця;

➤ США – право роботодавців офіційно підтверджувати потребу в іноземних фахівцях й готовність платити їм винагороду за діючими ставками як основа надання дозволу на в'їзд;

➤ делегування повноважень спеціальним агентствам для вивчення потреб ринку праці й участі в здійсненні заходів із залучення іноземної робочої сили;

➤ Франції, Іспанії, Нідерландів, Греції, Швеції і т. ін. – введення різноманітних форм квотування, у тому числі на залучення іноземних працівників певних професій для конкретних секторів економіки;

➤ введення квот із визначенням переліку держав, з яких іммігранти можуть в'їжджати в країну (що обумовлено обопільними умовами й угодами);

➤ США, Канади, Австралії, Нової Зеландії, де надається переважне право на проживання й прискорене одержання громадянства залежно від кваліфікації іммігрантів.

Актуальними проблемами щодо міграції населення України є підвищення економічної активності населення; недопущення зростання безробіття, обмеження сфери застосування праці під натиском фінансово-економічної кризи; забезпечення відповідності між попитом і пропозицією робочої сили. Вирішення цього завдання потребує формування виваженої державної політики з урахуванням регіональної специфіки тенденцій трудової міграції, в тому числі, підвищення конкурентоспроможності робочої сили, забезпечення високого рівня зайнятості, соціального захисту, заробітної плати і доходів населення, їх наближення до аналогічних параметрів економічно розвинутих країн світу. Таким чином, вирішення питань, пов'язаних із міграцією населення, є необхідною передумовою впровадження ефективної державної політики щодо зайнятості населення.